

Autor opracowania: Adam Nowaczyk

Główne założenia programowe XIII Pracowni Rysunku, II Katedra Rysunku, Wydział Malarstwa i Rysunku.

Poznań, luty 2023

Programowe XIII Pracowni Rysunku

Rysunek

Rysunek jest prostym gestem ale i złożonym procesem stanowi początek wszelkiej wyobraźni formy będąc zarazem jej treścią. Pracownia to miejsce wieloaspektowego doświadczania tych procesów zapisu indywidualnego jak i wspólnotowego kształtowania języka wizualnej komunikacji przeżyć, myślenia i zmyślenia.

Program pracowni przewiduje kształtowanie świadomości plastycznej zarówno w ramach studiowania i analizy zjawisk natury obejmujących studium przedmiotu, aktu, przestrzeni oraz pracy z tematami/hasłami wymagającymi od studenta wyobraźni otwierającej się na wszystko to co doświadczeniu zmysłowemu może się wymykać. Student powinien poprzez proces rysowania doświadczyć podstawowych pojęć rysunku takich jak: linia, plama, struktura, materia, walor, kolor, skala, proporcja, kompozycja, przestrzeń, iluzja, światło, cień.

Ponieważ częstym zagadnieniem podejmowanym w pracowni jest studium postaci, studium aktu, jego podjęcie służy zarówno budowaniu świadomości formy ludzkiego ciała jak całego kontekstu jego wymiaru egzystencjalnego zarówno w ujęciu podmiotowym jak i społecznym.

Celem takiego ujęcia programu jest rozwijanie tradycyjnego warsztatu rysunkowego rozszerzonego o możliwości wynikające z doświadczeń sztuki współczesnej jako podstawy wkraczania w nowe obszary, kształty i „definicje” rysunku. Takie ujęcie ma na celu rozbudzanie wyobraźni i świadomości studenta w kierunku poszukiwania

własnych „sposobów opisu” świata. Poprzez zapis, laboratorium formy, laboratorium języka i aktywne widzenie, poszukiwać będziemy narzędzi analizy i wyrażania zjawisk i pojęć.

Staramy się aby doświadczanie rysunku przez osoby studiujące wiązało się z doświadczeniami sztuki współczesnej oraz jej tendencjami do przekraczania medium, intermedialności wobec, której rysunek odkrywa swoje nowe oblicza i własności. Szczególnie interesujące wydają się w tym ujęciu poszukiwania relacji rysunku z doświadczeniami muzyczno – dźwiękowymi, możliwości ich współistnienia, przenikania się różnic, czy istnienie rysunku jako ekspresji jego haptycznego potencjału dotyku. W procesie kształtowania, doświadczenia i świadomości od studentów/studentek/osób studiujących oczekujemy podjęcia próby odniesienia się do aksjomatów autonomiczności rysunku bądź jego funkcjonalnego czy służebnego aspektu, poprzez własne doświadczanie i refleksję nad procesami rysowania oraz odniesienia teoretyczne.

Wszystkie powyższe aspekty programowe realizujemy poprzez rozmowy indywidualne oraz grupowe (podczas plenerów rysunkowych) w zależności od dyspozycji i potrzeb studentów/studentek/osób studiujących, starając się prowokować do pogłębienia refleksji nad rysunkiem i jego szeroko rozumianą możliwością wyrażania związków i relacji ze światem. Zależy nam na tym aby osobiste rozpoznanie języka rysunku dało osobom studiującym podstawowe kompetencje wizualne... oraz możliwość świadomego wyboru postawy artystycznej.

[Proponowane tematy. Opis zagadnienia. Przykładowe realizacje](#)

1. Akt.. Studium przestrzeni. Studium przedmiotu

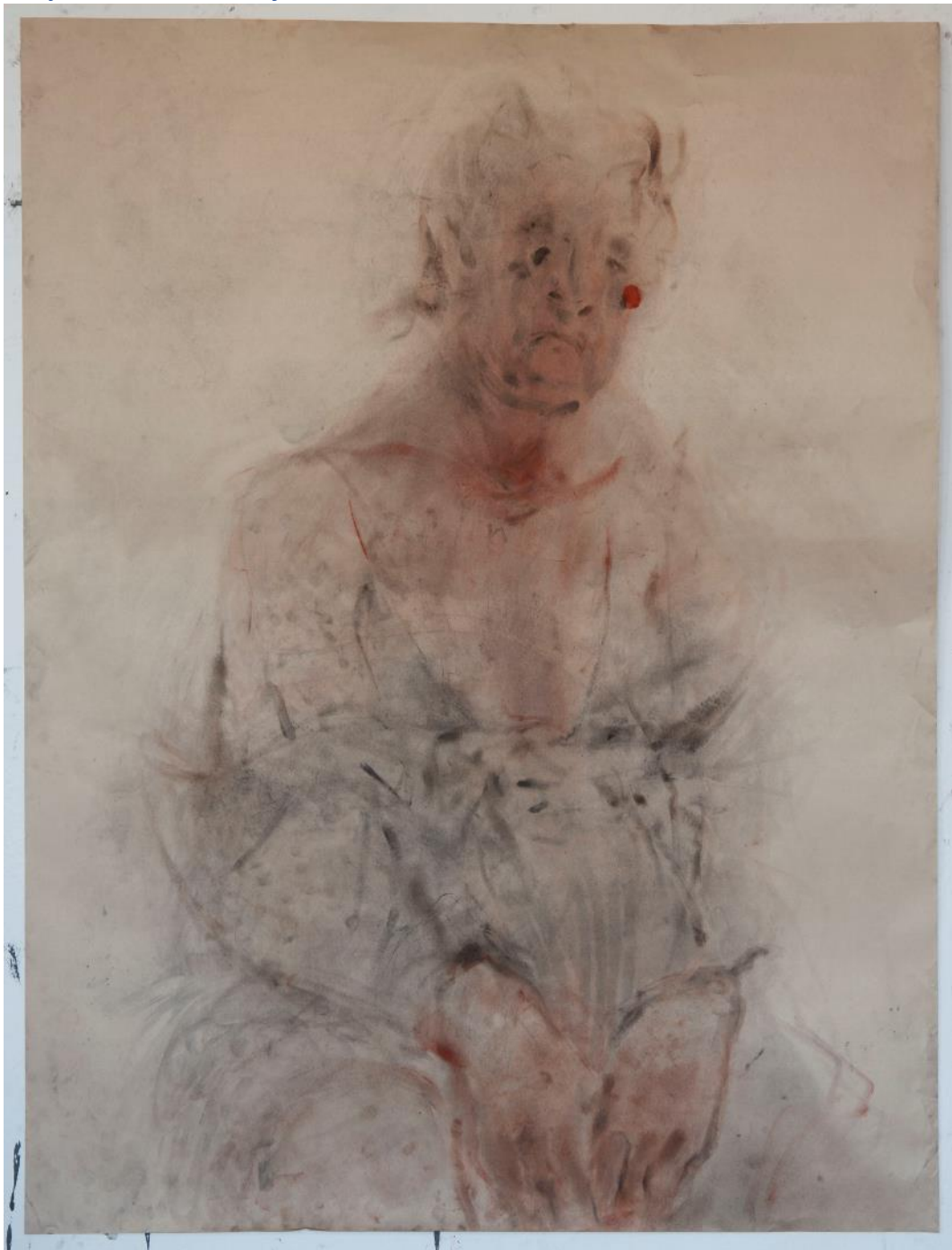
1.1 Rysunkowa analiza formy:

- studium aktu,
- człowiek wobec przestrzeni: (bryła - przestrzeń / przestrzeń - bryła)

Studium będące realizacją postulatów aktywnego widzenia realizowane poprzez analizę formalną zjawisk natury, aranżacji pracownianych układów przestrzennych, pejzażu (naturalnego, cywilizacyjnego) z uwzględnieniem poznawczego, twórczego kształtowania języka rysunku za pomocą takich pojęć i kategorii jak: linia,

plama, struktura, materia, walor, kolor, skala, proporcja, kompozycja, iluzja, przestrzeń, ślad, zapis, szkic.

Przykładowe realizacje

Rysunek 1: Julia Piekarska, Jola, rok 2022, rysunek w technice pasteli, na szarym papierze

Rysunek 2: Julia Piekarska, Czerwony fotel, rok 2022, rysunek w technice pasteli, na szarym papierze

Rysunek 3. Dominika Tkaczyk, Akt rok 2022, technika: ołówek na papierze

Rysunek 4. Agata Baran, Rysunek z cyklu Wnętrze szafy, węgiel na papierze
100x123,5cm, rok 2021

2. Obecność. Nieobecność.

3. Studium przypadku

4. Przestrzeń, przeobrażenia.

W ramach powyższych tematów realizowane będą oparte o układy przestrzenne proponowane różnorodne odsłony problemowe np.:

4.1. Iluzja

4.2. Ruch

4.3. Kąt widzenia

4.4. Ciężar

Powyższe zagadnienia służyć mają rozwijaniu doświadczenia rysunku realizowanego poprzez zróżnicowane formy zapisu wieloaspektowego doświadczenia, interpretowania i wyrażania wybranych aspektów rzeczywistości. Dotyczy to zarówno świata zjawisk: postulatu aktywnego widzenia natury, aranżacji pracownianych układów przestrzennych, studium człowieka, pejzażu (naturalnego, cywilizacyjnego i kulturowego), jak i świata idei, wyobrażeń, intuicji, doświadczeń egzystencjalnych, oraz realizacji własnych postulatów artystycznych. Istotna jest w tym refleksja uwzględniająca potrzebę poznawczego, twórczego kształtowania i poszerzanie własnego języka rysunku (również o możliwości intermedialne) i eksperymentalne ich wykorzystania w próbie mierzenia się z opisem, doświadczeniem i rozumieniem rzeczywistości.

Przykładowe realizacje

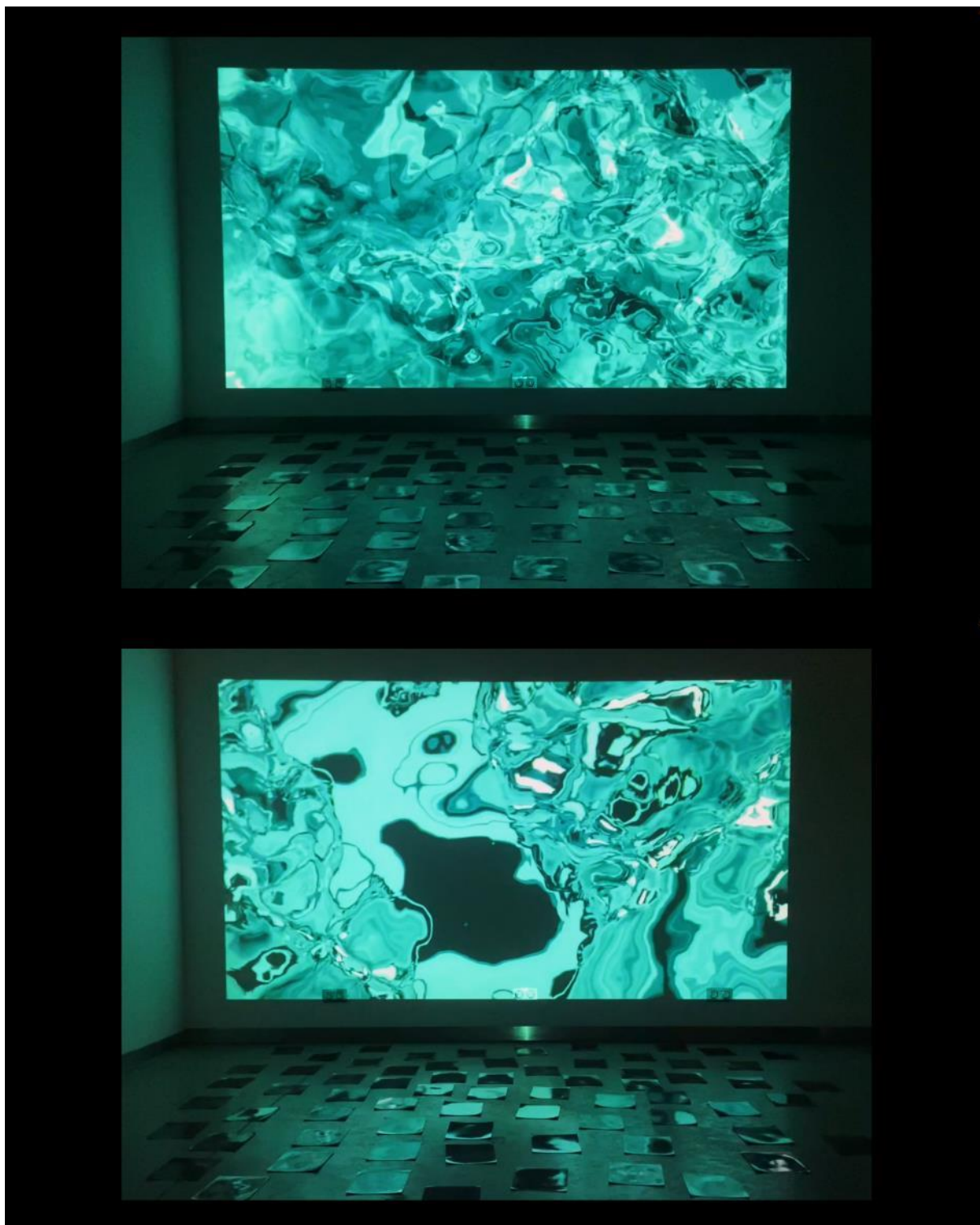
Rysunek 3. Dominika Tkaczyk, Akt rok 2022, technika: ołówek na papierze

Rysunek 4. Rozalia Schwarz, Scenografia, II rok, PSY, rysunek węgłem na papierze, rok 2022

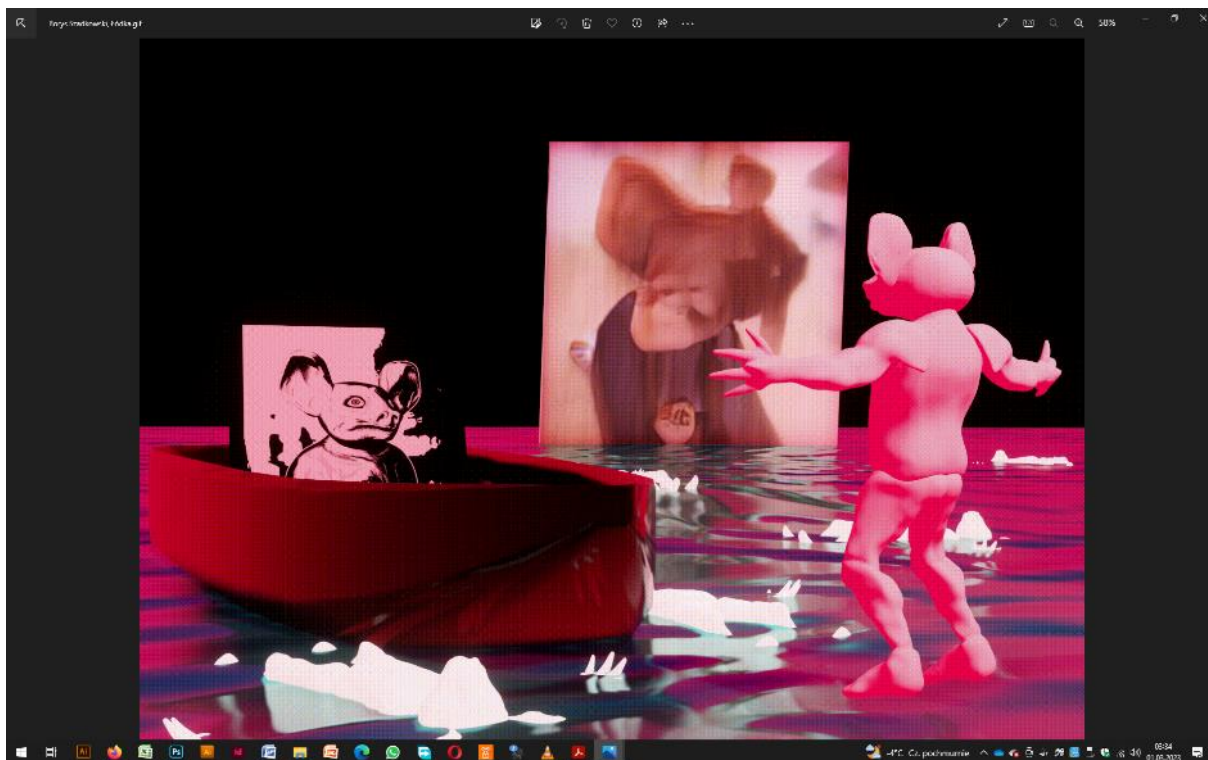

Rysunek 5. Inka Sawicka, III rok Malarstwa, Cienie, 130 x 170 cm, akryl na papierze

Rysunek 6. Ida Derczyńska, naczynie na rok 2004, video instalacja, rok 2022

[Tu znajduje się link do dokumentacji video pracy](#)

Rysunek 7. Borys Szadkowski, *Roztrojenie jaźni*, film animowany, rok 2022

[tu znajduje się link do filmu](#)

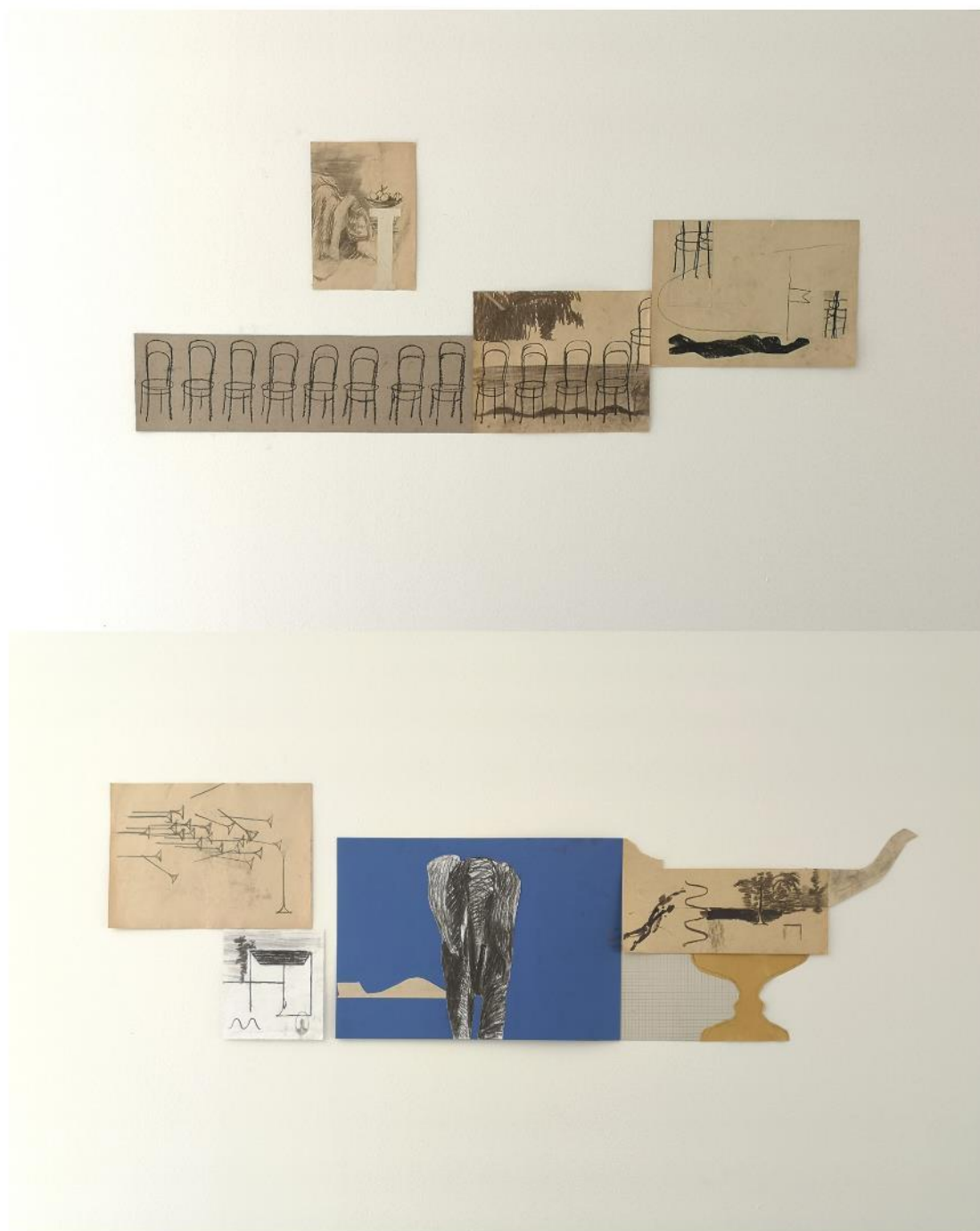
5. Rysunek polifoniczny

6. Rysunek jako partytura graficzna

7. Przedmiot rysunkowy-akustyczny

Powyższe tematy mają sprowokować rozwijanie doświadczeń rysunkowych realizowanych poprzez zróżnicowanie form zapisu wieloaspektowego doświadczania, interpretowania i wyrażania wybranych aspektów rzeczywistości poszerzonych o sferę związków z szeroko rozumianą myzycznością i fonosfera człowieka. Dotyczy to zarówno świata zjawisk jak i świata idei, wyobrażeń, intuicji, doświadczeń egzystencjalnych, oraz realizacji własnych postulatów artystycznych. Istotna jest w tym refleksja i świadome uwzględnienie poznawczego, twórczego kształtowania i poszerzanie własnego języka rysunku (również o możliwości intermedialne: fotografia, film, muzyka, performance, sound art czy field recordings itd.) i eksperymentalne ich wykorzystania w próbie mierzenia się z opisem, doświadczaniem i rozumieniem rzeczywistości.

Przykładowe realizacje

Rysunek 8. Michał Gorczyca Poemat rysunkowy o nudzeniu się. Ulga dźwięku trąby

Rysunek 9. Wiktoria Studnicka, II r. Malarstwo, bez tytułu, technika mieszana: papier, pianka poliestrowa, akryl, rok 2022

8. Rysunek na czasie,

9. Rysunki niegrzeczne

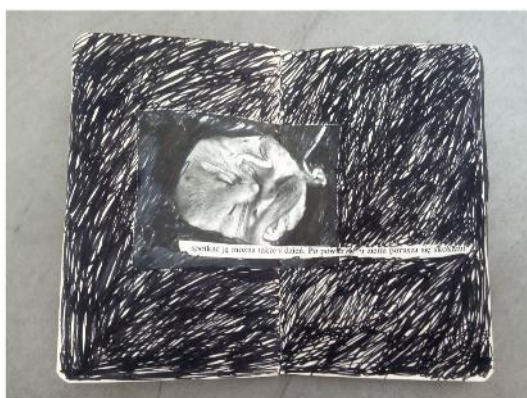
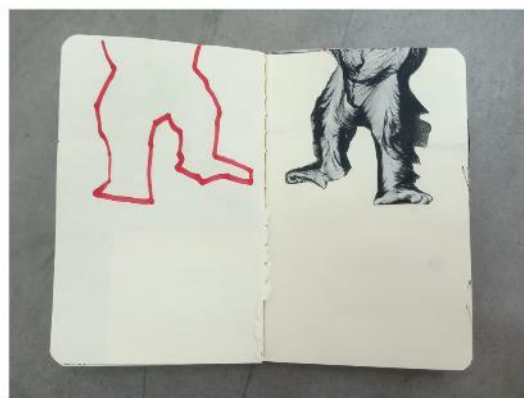
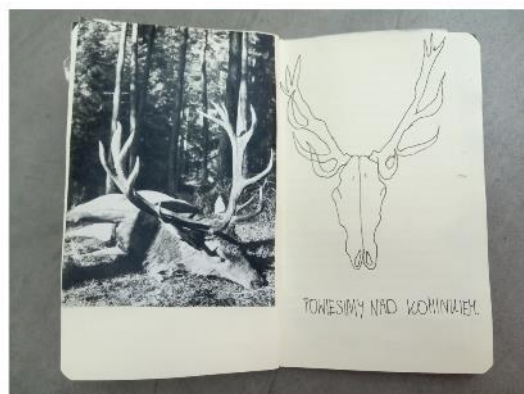
Proponowane hasła mają na celu sprowokowanie osób studiujących, studentek studentów do refleksji na temat funkcjonowania tematów tabu, konwencji i stereotypów funkcjonujących w kulturze i przestrzeni publicznej odnośnie treści, sensów, aktualności idei, sposobów myślenia o rzeczywistości i wartościowania tematów sztuki.

Przykładowe realizacje

Rysunek 10. Klaudia Figura, III r. Grafika Artystyczna, Pamiątka, obiekt, rok 2022, (pracy towarzyszył komentarz autorski: Obiekt przypomina małą miseczkę na drobne przedmioty, rzucone w biegu, odłożone żeby nie zgubić i o nich nie zapomnieć. Jednocześnie umieszczenie go w satynowej torbie sugeruje jego wyższość w randze

przedmiotów. W środku umieszczone są włókna przypominające włosy, jakby pukiel włosów.)

Rysunek 11. Dominika Strzelecka, Architektura Wnętrz, I r., Coś wisi w powietrzu.

Rysunek 12. Mikołaj Thiel, Rzeźba, II r., Drzemka a a a wybuchy dwa, szarobure obydwu.

Rysunek 13. Kasia Rewolte, Baton, obiekt, akryl na płótnie, rok 2022

GALERIA BATOŃSKA

Obiekt przystosowany do
kontemplacji dowodów-Dla Was
odejmuje mi rozum-Wpadam w
trans-Widzę już tylko migające
barwy-Te papierki żeby mi
szeleściły-Pograżenie w ciągu
cukrowym-Tak wiruje że zaraz
wszystko zwrócę

Rysunek 14. Kasia Rewolte, Galeria Batońska, wydruk 29,7,x 21 cm, rok 2022

Źródło prezentowanych prac: materiały archiwalne należące do XIII Pracowni
Rysunku.

[XIII Pracownia Rysunku, Wystawa końcoworoczna UAP, 2021](#)

[XIII Pracownia Rysunku, Wystawa Końcoworoczna, UAP, 2022](#)

Propozycja tematu uwzględniającego dostępność dla osób wykluczonych z możliwości studiowania rysunku.

Dotknięcie linii. Słyszenie przestrzeni.

Doświadczenie wykluczenia osób słabo widzących lub niewidzących, czy niesłyszących nie było dotąd przedmiotem mojej propozycji programowej. Temat Dotknięcie linii. Słyszenie przestrzeni jest próbą przekroczenia naszych własnych ograniczeń. Idea doświadczenia sytuacji warsztatowej, performatywnej, byłaby próbą zbadania zagadnienia i fenomenu linii za pośrednictwem dotyku, przemieszczania się, krążenia i kształtowania jej toru we wszystkich dostępnych kierunkach. Grubość, materialność, miękkość itd.. Te własności morfologiczne i substancjonalne materii dają szansę odczuwania struktury, jakości linii nie w jej abstrakcyjnym, umownym wymiarze a haptycznym namacalnym teraz. Drugi człon tytułu również nie odnosi się do widzialności jako jedynej możliwej metody doświadczenia linii i przestrzeni. W sztuce kompozytorskiej, muzyka przestrzenna sięga tradycji polichóralności , we współczesności otwierając pole eksperymentów, które celowo wykorzystują lokalizację dźwięku jako wiodącego doświadczenia percepcyjnego, obecna zwłaszcza w muzyce i elektroakustycznych eksperymentach dźwiękowych w obszarze projekcji i lokalizacji źródeł dźwięku w przestrzeni fizycznej lub wirtualnej, czy ruchu dźwięku w przestrzeni. Powyżej naszkicowane intuicje mogą stać się udziałem studentek/studentów/osób studiujących nie mających żadnych z powyższych ograniczeń czy niepełnosprawności jednak wystarczy zgasić światło aby to doświadczeń , w jakimś niewielkim zakresie stało się ich udziałem.

Lista lektur proponowanych osobom studiującym

R.Arnhem, Sztuka i percepcja wzrokowa

Henri Bergson „Śmiech”

Jolanta Brach-Czaina, „Szczeliny istnienia”

Arthur C.Danto „Czym jest sztuka”

K. Clark. Akt. Studium idealnej formy

Italo Calvino “Niewidzialne miasta”

Małgorzata Czapiga „PO-WIDOKI pustki”

Georges Didi-Huberman “Obrazy mimo wszystko”

A. Frutiger „Człowiek i jego znaki”

Christopher Hitchens „Śmiertelność”

Johan Huizinga „Homo ludens”

W. Kandyński, „O duchowości w sztuce”

W. Kandyński. Punkt i linia a płaszczyzna. Przyczynek do analizy elementów malarskich

Jerzy Ludwiński „Sztuka w epoce postartystycznej i inne teksty”

Kazimierz Pajor „Psychologia archetypów Junga”

Maurice Merleau-Ponty, „Fenomenologia percepcji”

L. Nead, Akt kobiecy. Sztuka, obscena i seksualność

B. Skarga, Ślad i obecność

Marta Smolińska “ Haptyczność poszerzona”

Susan Sontag “Przeciw interpretacji i inne eseje”

Susan Sontag w rozmowie z Jonathanem Cottem „Myśl to forma odczuwania”

V. Stoichita Ustanowienie obrazu

Deyan Sudjic „Język rzeczy. Dizajn i luksus, moda i sztuka. W jaki sposób przedmioty nas uwodzą?”

David Sylvester, „Brutalność faktu. Rozmowy z Francisem Baconem”

Agnieszka Taborska, „Spiskowcy wyobraźni. Surrealizm”

J-J Wunenburger, Filozofia obrazów

T. J. Żuchowski, S. Dudzik „Disegno - Rysunek u źródeł sztuki nowożytnej”

Magdalena Ziółkowska „Teoria Sztuki Zbigniewa Dłubaka”

Aktualne wydawnictwa o sztuce: katalogi, miesięczniki, kwartalniki.... W zależności od obszarów zainteresowań i potrzeb wynikających z podejmowanych problemów studenta indywidualnie proponujemy inne publikacje i artykuły.